

Til
Statsminister Jonas Gahr Støre

Vår dato: 29.11.2022

Ikrafttredelse ny lakseskatt og behov for overgangsordning

Sjømat Norge viser til møte med fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran 9. november 2022 og møte med finansminister Trygve Slagsvold Vedum og fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran av 18. november 2022. Grunnet permitteringer og økt usikkerhet for mer enn 40.000 ansatte i havbruksnæringen, ber vi om et snarlig møte med statsminister Jonas Gahr Støre.

På møtene i november la Sjømat Norge frem forslag om at det bør etableres en overgangsordning for ny lakseskatt. Overgangsordningen kan bestå av en økning i den eksisterende produksjonsavgiften for 2024. Den kan økes slik at regjeringen sikrer fellesskapet forespeilet proveny fra havbruksnæringen på mellom 3,65 og 3,8 mrd. for 2024. I og med at avgiften i motsetning til skatten forfaller til betaling i 2024, vil man sikre staten proveny også for overgangsåret.

Denne løsningen kan bidra til at behandlingen av forslaget om økt skatt for havbruksnæringen blir gjennomført med høring, konsekvensvurdering og brede forlik i Stortinget - slik det er tradisjon for i Norge. Utsettelse av innføringstidspunktet for en ny lakseskatt vil bidra til å begrense de store og omfattende negative konsekvensene for næringen og leverandører til havbruksnæringen nå står oppe i. Det vil kunne gi ro og forutsigbarhet, noe som langt ifra har vært situasjonen i havbruksnæringen siden regjeringens pressekonferanse 28. september.

Havbruksbedriftene melder om at de og markedet nå er satt i et operasjonelt kaos. Dette er utfordringer som vi frykter vil gi store industrielle konsekvenser, og som allerede har ført til fall i børsverdier, reduserte inntekter knyttet til salg av vekst, investeringsstans på over 35 milliarder kroner, permitteringer og oppsigelser i Norge og i utlandet.

Utsatt ikrafttredelse kan skape ro rundt kontraktmarkedet og sikre bearbeiding i 2023.

De seneste ukene har det vært store utfordringer i kontraktmarkedet for salg av laks.

Bakgrunnen for at det oppsto usikkerhet rundt kontraktmarkedene var forslaget om at bedriftenes inntekter skulle fastsettes etter en normpris basert på lakseprisen registrert på Nasdaq-børsen. Det er laks av høy kvalitet, solgt på spotmarkedet, til begrensede markeder som registreres der. Dette ville ført til at bedriftene risikerte å bli beskattet for høyere inntekter enn den de faktisk oppnår. Det er også verdt å påpeke at registrering på Nasdaq er frivillig, og at en mindre andel av salget registreres der.

Vi trenger raske avklaringer for å unngå at kontraktmarkedet for 2023 blir tapt, og med det at vi får vedvarende permitteringer og oppsigelser gjennom hele neste år, ikke bare i Norge, men også i europeisk foredlingsindustri. Pr inngangen til desember, har vi eksempler på bedrifter som står med 1 prosent fastpriskontrakter mot normalt over 40 prosent på denne tiden.

Ad forslaget om normprisråd

Da statsrådene Vedum og Skjæran inviterte til møte 18. november, opplevde vi regjeringens forslag om å innføre et normprisråd for laksefisk som et oppriktig forsøk på å få bedre samsvar mellom inntekter bedriftene skal skattes på, og de faktiske prisene bedriftene oppnår. Vi har i etterkant av møtet den 18. november 2022 sett nærmere på forslaget. Dessverre finner vi ikke at dette er et forslag som skaper den nødvendige ro og forutsigbarhet for kontraktmarkedene i 2023. Det er stadig et forslag, ikke et vedtak som selskapene kan forholde seg til.

Ettersom Stortinget ikke fatter vedtak om ny lakseskatt før nærmere sommeren 2023, vil det hefte usikkerhet rundt hvorvidt dette blir resultatet eller ei. Vi ser at det vil være behov for vesentlig endringer for å tilpasse Petroleumsprisrådet til havbrukssektoren. Utover pressemeldingen fra regjeringen har vi ikke fått nærmere beskrivelse av hvordan man ser for seg ordningen. Vi registrerer også at et normprisråd er svært byråkratisk og vil kreve betydelige administrative ressurser både fra myndighetene og for hver enkelt bedrift. Det er urealistisk at en slik løsning vil kunne være operativt fra planlagt ikrafttredelse av skatten.

Det eneste tiltaket som kan bidra til å gjenoppta kontraktmarkedet, er utsatt ikrafttredelse av ny lakseskatt. Til tross for avklaringen om normpris, et det på ingen måte blitt større ro i markedet for å inngå kontrakter.

Fare for nedbemanning og konkurser i leverandørindustrien

Investeringsbremsen har allerede ført til oppsigelser av ansatte i leverandørselskap. I tiden fremover er vi varslet om at flere bedrifter står ovenfor ytterligere tap av kontrakter, og også at flere bedrifter kan gå konkurs.

Hovedutfordringen er at det er lagt opp til at skatten skal gjelde fra 1. januar 2023, høringsfrist for forslaget er satt til 4. januar 2023, og vedtak er planlagt gjennomført i Stortinget i løpet av våren 2023. Slik prosessen nå legges opp mener vi at den er i strid med utredningsinstruksen, i tillegg til at den bryter med god forvaltningsskikk.

Lakseskatt må tilpasses havbruket

Sjømat Norge opplever at regjeringen har lagt frem en skatteordning som er tilpasset petroleumsnæringen og kraftnæringen. Havbruket er vesentlig annerledes enn disse to næringene.

Sjømat Norge mener at det å innføre en helt ny skatt forut for at den er vedtatt, i seg selv skaper usikkerhet. Langt verre er det at vi kan få skatteløsninger som gir utilsiktede konsekvenser og varig svekkelse av investeringer, det industrielle omlandet til næringen og også ramme laksens plass i markedene.

Innføring av ny skatt må derfor baseres på at det er tilstrekkelig tid til å konsekvensvurdere skatteforslagene og de ulike elementene som inngår.

Sjømat Norge mener at det vil være naturlig at regjeringen også tar seg tid til å teste ut alternative skatteløsninger. Vi har blitt oppfordret til å komme med innspill av denne typen i

behandlingen av høringsforslaget. Dette vil Sjømat Norge følge opp, men vil understreke at disse også bør gjennomgås forut for at Stortinget får fremlagt forslag til ny lakseskatt.

Behov for overgangsordning

Som illustrert over er det avgjørende at man tar seg tid å følge alminnelige prosedyrer og iverksetter nytt skatteregime først etter at dette er vedtatt.

En utsettelse vil kunne føre til provenytap for staten, avhengig av hvilken type skatleggingsmodell som til slutt blir vedtatt og innført. Sjømat Norges medlemmer er tydelige på at målsetningen ikke er å vri seg unna eller utsette en skatteregning, men å sikre at det blir en riktig utformet skatteløsning.

På denne bakgrunn har vi foreslått at kan etableres en overgangsordning ved behov. Vi foreslår en løsning som kan sikre fellesskapet i overgangsåret de samme inntektene som ved innføring av skatt med tilbakevirkende kraft som forfaller til betaling i 2024.

Overgangsordningen kan bestå av en økning i den eksisterende produksjonsavgiften for 2024. Den kan økes slik at regjeringen sikrer fellesskapet forespeilet proveny fra havbruksnæringen på mellom 3,65 og 3,8 mrd. for 2024. I og med at avgiften i motsetning til den foreslåtte skatten forfaller til betaling i 2024, vil man kunne sikre staten proveny også for overgangsåret.

Dette gir også myndighetene anledning til å kvalitetssjekke hvordan en lakseskatt best bør utformes for å unngå uheldige sideeffekter. Både regjeringen og Sjømat Norge har sammenfallende ambisjoner for en havbruksnæring som skal bidra til vekst og utvikling i kystsamfunnene og økte eksportinntekter.

Vi håper Statsministeren har anledning til et møte snarest mulig, slik at vi kan drøfte hvordan økt skattelegging av havbruket på kort og lang sikt best kan gjennomføres.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Paul Birger Torgnes
styreleder
(sign)

Geir Ove Ystmark
adm. dir.
(sign)